

PROMÍTNUTÍ PRÁVA NA OBHAJOBU DO NOVÉHO ZÁKONA O PŘESTUPCÍCH

JUDr. Vít Šťastný
ředitel odboru legislativy
a koordinace předpisů
Ministerstvo vnitra

NOVÁ PRÁVNÍ ÚPRAVA ODPOVĚDNOSTI ZA PŘESTUPEK

- ▶ návrh zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich (sněmovní tisk 555)
- ▶ koncepce reformy správního trestání schválena usnesením vlády ze dne 20. února 2002 č. 162
- ▶ sjednocení právní úpravy odpovědnosti za správní delikty fyzických osob, právnických osob a podnikajících fyzických osob do jednoho právního předpisu, vytvoření jednotného pojmu přestupek a úprava jednotného řízení o přestupku

HLAVNÍ NEDOSTATKY PRÁVNÍ ÚPRAVY SPRÁVNÍHO TRESTÁNÍ

- ▶ absence obecné právní úpravy podmínek odpovědnosti za jiné správní delikty
- ▶ využívání analogie ve snaze nahradit chybějící hmotněprávní instituty
- ▶ řízení o jiných správních deliktech podle správního řádu neodpovídá zvláštnostem veřejnoprávního sankčního řízení
- ▶ hypertrofie správně-trestní represe (přes 2 000 přestupků a 5 000 jiných správních deliktů)

PRÁVO NA OBHAJOBU

- ▶ komplex procesních práv a záruk obviněného
- ▶ čl. 37 odst. 2, čl. 38 odst. 2 a čl. 40 odst. 3 a 4 Listiny základních práv a svobod
- ▶ čl. 6 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod
 - ▶ pojem „**trestní obvinění**“ vykládán nezávisle na právní úpravě v jednotlivých státech (Engel a ostatní proti Nizozemsku, č. 5100/71, Jussila proti Finsku, č. 73053/01, nebo Zolothukin proti Rusku, č. 14939/03)

ÚSTNÍ JEDNÁNÍ

- ▶ § 80 návrhu nového zákona o přestupcích:

(1) Správní orgán **může nařídit** ústní jednání.

(2) Správní orgán **nařídí ústní jednání na požádání obviněného, je-li to nezbytné k uplatnění jeho práv**; jinak návrh zamítne usnesením, které se oznamuje pouze obviněnému. O právu žádat nařízení ústního jednání musí být obviněný poučen. Správní orgán nařídí ústní jednání **i bez požádání obviněného, je-li to nezbytné pro zjištění stavu věci**. Správní orgán prvního stupně nařídí ústní jednání **i bez požádání obviněného, je-li obviněným mladistvý**.

- ▶ srov. § 49 odst. 1 správního řádu:

„(1) Ústní jednání správní orgán nařídí v případech, kdy to stanoví zákon, a dále tehdy, **jestliže je to ke splnění účelu řízení a uplatnění práv účastníků nezbytné**.“

Právo vyjádřit se k obvinění

- ▶ písemně nebo ústně
- ▶ právo „být slyšen“ a vztah k ústnímu jednání
- ▶ je ospravedlnitelná rozdílná úprava pro fyzické osoby a právnické osoby?

Výslech obviněného

- ▶ § 82 odst. 1 a 2 návrhu nového zákona o přestupcích:

(1) Správní orgán může provést výslech obviněného; **je-li to nezbytné k uplatnění práv obviněného, správní orgán výslech provede.** Výslech obviněného nesmí být proveden za stejných podmínek, za jakých nesmí být vyslýchán svědek.

(2) Obviněný má právo nevypovídat. Správní orgán nesmí obviněného nutit k výpovědi nebo doznání. Správní orgán obviněného před výslechem poučí o právu nevypovídat a o zákazu provádět výslech.

- ▶ srov. § 55 správního řádu (výslech svědka)

Právo klást otázky

► § 82 odst. 3 návrhu nového zákona o přestupcích:

(3) Účastníci řízení mají právo klást otázky sobě navzájem, svědkům a znalcům. Zákonný zástupce a opatrovník mladistvého obviněného, osoba přímo postižená spácháním přestupku, která dala souhlas se zahájením nebo pokračováním řízení, a orgán sociálně-právní ochrany dětí mají právo klást otázky účastníkům řízení, svědkům a znalcům. Dotazovaná osoba má právo odmítnout odpovědět a nesmí být tázána za stejných podmínek jako svědek. Správní orgán tuto osobu poučí o právu nevypovídat a o zákazu provádět výslech.

Prolomení koncentrační zásady

- rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 1 As 136/2012-23:

„K omezení koncentrační zásady může dojít zejména v řízení, v nichž má být z moci úřední uložena povinnost. Zde je správní orgán povinen v souladu s § 50 odst. 3 správního řádu i bez návrhu zjistit všechny rozhodné okolnosti svědčící ve prospěch i v neprospěch toho, komu má být povinnost uložena (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 4. 2011, čj. 5 As 7/2011-48, č. 2412/2011 Sb. NSS). Rovněž z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 1. 2009, čj. 1 As 96/2008-115 vyplývá, že typicky se zásada koncentrace nepoužije v přestupkovém řízení; obviněný z přestupku může uplatňovat nové skutečnosti a navrhopvat nové důkazy (§ 73 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích) i v odvolání. Ustanovení § 82 odst. 4 správního řádu tedy na řízení o správním deliktu nedopadá;“

DĚKUJI VÁM ZA
POZORNOST